

Õiguskantsler

Teie 01.07.2019 nr

Meie 09.07.2019 nr 6-1/191037/1903496

Üksi elava pensionäri toetuseta jäämine

[   ]

Pöördusite õiguskantsleri poole murega, et Teile ei makstud 2017. ja 2018. aastal üksi elava pensionäri toetust, kuigi elasite üksi. Teile hinnangul on sotsiaalhoolekandeseaduse § 139¹ lg 2 vastuolus põhiseadusega, kuna toetusest jääb ilma üksi elav pensionär, kes elab eluruumis, mille omanik ei anna nõusolekut üürniku elukoha registreerimiseks.

[Põhiseaduse](#) § 28 lõike 2 järgi on inimesel õigus saada riigilt abi vanaduse, töövõimetuse, toitjakaotuse ja puuduse korral. Riigikogu on üsna vaba otsustama, millist abi, millises ulatuses ja millistel tingimustel peaks riik inimestele andma.

Üksi elava pensionäri toetuse saamise tingimused on sätestatud [sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) §-s 139¹ jj. Riigikogu on otsustanud, et üksi elava pensionäri toetuse maksmisel lähtutakse rahvastikuregistri andmetest. Toetuse üheks tingimuseks on, et pensionär elab rahvastikuregistri andmetel üksi 1. aprillist kuni 30. septembrini (SHS § 139¹ lg 2 p 1).

Valla või linna täpsusega märgitud elukoht ei anna teavet selle kohta, et isik elab üksi ja sestap ei ole sellisel juhul toetuse saamise tingimused täidetud. Kui üksi elava pensionäri toetuse saamise tingimusi on võimalik mõistlikult täita, ei ole põhjust pidada neid tingimusi põhiseadusega vastuolus olevaks.

Iga täisealine isik on kohustatud tagama rahvastikuregistris enda ja oma alaealiste laste ning eestkostetavate elukoha aadressi olemasolu ja õigsuse.

[Kuni 31.12.2018 kehtinud rahvastikuregistri seaduse](#) kohaselt pidi isik lisama elukohateatele ruumi omaniku loa või ruumi kasutamise õigust tõendava dokumendi (nt üürilepingu), kui ta ei olnud elukohateates märgitud eluruumi omanik (§ 40 lg 6). Sama põhimõtte on ka [01.01.2019 jõustunud rahvastikuregistri seaduses](#) (RRS). Elukohateatele tuleb lisada ruumi omaniku kirjalik nõusolek või ruumi kasutamise õigust tõendav dokument (RRS § 75 lg 2 p 3, lg 4 p 1, § 78 lg 1). Ruumi kasutamise õigust tõendava dokumendi koopia (nt üürileping) olemasolu korral ei ole vaja omanikult eraldi nõusolekut küsida.¹ Vald või linn saab keelduda elukohateates märgitud

¹ Rahvastikuregistri seaduse eelnõu - 382 SE – [seletuskiri](#), lk 41.

elukoha andmete kandmisest rahvastikuregistrisse, kui isik ei ole elukohateates nimetatud eluruumi omanik ja tal puudub omaniku luba või nõusolek **või** leping eluruumi kasutamiseks.

Teie avaldusest nähtub, et Teil oli üürileping eluruumi kasutamiseks. Sestap oli Teil võimalik esitada vallale või linnale elukohateade üürilepingu alusel ja ruumi omaniku nõusolekut ei olnud vaja elukohateatele lisada. Kui vald või linn keeldus õigusvastaselt elukoha aadressi kandmisest rahvastikuregistrisse, tulnuks sellist tegevust vaidlustada vaide- või halduskohtumenetluses.

01.01.2019 jõustunud rahvastikuregistri seaduses on veelgi paremini tagatud isiku õigused elukoha rahvastikuregistrisse kandmisel. Kui ruumi omanik ei anna nõusolekut kanda elukohateates märgitud isiku elukoha aadressina rahvastikuregistrisse temale kuuluva eluruumi aadressi, võib isik pöörduda valla või linna poole. Vald või linn võib isiku elukoha aadressi kanda rahvastikuregistrisse sõltumata ruumi omaniku nõusolekust, kui vallale või linnale teadaolevalt kasutab isik seda eluruumi oma alalise elukohana (vt RRS § 87 lg 4).

Seega on SHS § 139¹ lg 2 punktis 1 sätestatud tingimust võimalik mõistlikult täita ja kõnealune säte ei ole vastuolus põhiseadusega.

Kui leiate, et mõne haldusorgani õigusvastase tegevusega rikuti Teie õigusi, võite esitada kahju hüvitamise taotluse. Avalik-õiguslikus suhtes tekitatud kahju hüvitamise alused ja kord on sätestatud [riigivastutuse seaduses](#). Kahju hüvitamise taotluse esitamise perspektiivi saab hinnata jurist või advokaat. Vähekindlustatud isik saab kohtult taotleda advokaati riigi kulul ehk [riigi õigusabi](#).

Võite paluda vallalt või linnalt abi, kui Te ei suuda sotsiaalmajandusliku olukorra tõttu ise endale sobivat eluaset tagada (nt pole piisavalt raha korteri üürimiseks). Vald või linn peab aitama vajaduse korral inimesel leida temale sobiva eluruumi, kui ta sotsiaalmajandusliku olukorra tõttu seda ise teha ei suuda (SHS § 41 lg 1).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise